

Η ΡΩΜΙΟΣΥΝΗ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

A. ΓΕΝΙΚΑ

Κάθε λαός, κάθε φυλή, κάθε έθνος, κάθε κράτος είναι καμωμένα από ένα ομαδιασμά ανθρώπινο που κοινές συφορές και χαρές, κοινό συμφέρο ή ανάγκη, κοινά περιστατικά κρατούν λίγο πολύ σφιχτά ένωμένο. Η ένωση αυτή μορφώνει ένα ζωντανό οργανισμό, που, τότε με θαμπή, τότε με καθρη συνείδηση του Έγώ του, δουλεύει για ώρισμένο σκοπό έχοντας δικά του ιδανικά, δικούς του πόθους.

Τά ομαδιασμάτα αυτά, τότε είναι πλεχτά ένωμένα και μς δείχνουν έναν οργανισμό με τέλεια συνείδηση του προορισμού του, που τραβά ίσια τόν δρόμο του, τότε είναι χαλαρά προσκολλημένα κ' έτοιμα, κατά τήν περίσταση, ή, ακολουθώντας ένα κανονικό ζετυλιγμό, να μορφώσουνε, πιο ύστερα, έναν τέλειο οργανισμό ή να ξεχωριστούνε, στην πρώτη έφκαιρία, και να ένωθούνε με άλλες ομάδες για να κάμουνε καινούριους έθνικούς οργανισμούς.

Τέτοια είναι τά σημερινά έθνη κ' έτσι σήμερα τήν άπεικονίζουμε τά πιότερα τήν ιδέα τής πατρίδας. Καί βλέπουμε φυλές και λαούς παράταιρους να είναι σφιχτοδεμένοι και να νοιώθουνε άκέρια τήν ίκανότητά τους.

Έτσι ή Έλβετία, συνταίριασμα από τρεις διάφορες φυλές, που μιλούνε τρεις διάφορες γλώσσες, δείχνει μια γερή ένότητα με καθρη συνείδηση του έθνισμού τής. Τό ίδιο στη Γαλλία οί Προθηγκιάνοι κ' οί Βορινοί, οί Μπρετόνοι και οί Μπάσκοι κ' οί Ιταλοί τής Νίτσας κάμουνε ένα έθνος με τέλεια συνείδηση του Έγώ του. Έτσι οί Βορειοαμερικάνοι, πολύσπερμο άνακάτεμα από όλες τες φυλές του κόσμου, έχουνε ένα κοινό ιδανικό και φαίνονται πως τραβούνε όλοια σε μιάν ένωση όλο και πιο σφιχτή και στο συνταίριασμα ενός τέλειου έθνικού οργανισμού. Στην Άουστρία όμως οί διάφοροι λαοί που τήνε μορφώνουνε, άν κι από πολλήν καιρό ένωμένοι σ' ένα δυνατό κράτος, δέν μπορούσανε ν' ομαδιαστούνε σφιχτά και φαίνονται σά να είναι έτοιμοι να ξεχωρίσουνε στην πρώτη έφκαιρία και να ένωθούνε με άλλες ομάδες ή και μοναχοί τους να κάμουνε καινούριους έθνικούς οργανισμούς.

Οί έθνικοί άφροι οργανισμοί είναι έθνικές όντο-

σύνες ζωντανές, που σε πολλά μπορείς να τις συγκρίνης με ζωικούς οργανισμούς, κι ακολουθούνε νόμους φυσιολογικούς σταθερούς στον ζετύλιμό του. Οί ζωικοί οργανισμοί είναι ομαδιασμά από λογής κύτταρα που τό καθένα έχει τήν ξεχωριστή του ζωή με μονάχα ομαδιασμένο με τάλλα μπορεί να ζήση. Τά κύτταρα άφρα, ειδικεμένα, στους άνώτερους οργανισμούς όλοτελα για ξεχωριστές δούλεψες, συνεργάζονται όλα μαζί για ένα σκοπό, τή διατήρηση τής ζωής του άτομου, του οργανισμού δηλ. που μορφώνουνε με τό ομαδιασμά τους, και τήν αιώνηση τής φυλής, του είδους. Στους έθνικούς οργανισμούς ο κάθε άνθρωπος, τό κύτταρο, σά να πούμε, δέν είναι ειδικεμένος από γεννησιμού του για ξεχωρη δούλεψη, με τά ίδια ψυχόρημα, για τή διατήρηση και τήν αιώνηση τής φυλής, υπάρχουνε και τους συγκρατούνε.

Όσο πιο δυνατό και πλεχτά ένωμένο είναι τό ομαδιασμά άφρο, ο έθνικός δηλ. οργανισμός κι όσο πιο δυνατό τά άτομα, άνθρωποι και φαμελιές, που τό μορφώνουνε, τόσο και τά ψυχόρημα που είπαμε πιο δυνατό κ' ή προκοπή του πιο μεγάλη.

Οί ζωικοί οργανισμοί για να προκόψουνε πρέπει να ζούνε σύφωνα με τήν ιδιαίτερή τους κατασκευή και με τή συμπερικυκλωσιά τους. Τό ψάρι δέν μπορεί να ζήση στη στεριά ούτε ο έλέφαντας στους πάγους. Τό λιοντάρι κλεισμένο στους ζωολογικούς κήπους δέν έχει πια τό μεγαλειό και τό άγέρωχο που είχε στην έρημο, και τό άηδόνι χάνει τή καλιά του σαν τό κλείσουνε στο κλουβί. Ο Έβρωπαίος για να ζήση στον ίσημερινό κι ο Ιντιάνος στην Έβρώπη πρέπει ν' αλλάζουνε τή ζήση τους, άλλοιότινα να τρώνε κι άλλοιότινα να ντύνονται. Τό ίδιο κ' οί έθνικοί οργανισμοί πρέπει να πηγαίνουνε ανάλογα με τό μέρος και τήν περικυκλωσιά που ζούνε, άναλογα με τά δικά τους τά φυσικά δουλέθοντας για τόν άληθινό δικό τους προορισμό.

Άλλος είναι ο τρόπος που πρέπει να κυβερνηθή ή Έλβετία που δέν έχει κανένα να τήνε πειράξη στα βουά της, και άλλος που πρέπει να κυβερνηθή ή Άγγλία, που για να ζήση και να βασταχτή πρέπει να συγκρατήση και να διαφεντέψη τις άποικίες της σκορπισμένες στις γής τήν όψη, και γι' άφτό έχει άνάγκη από στόλο μεγάλο και δυνατό. Τά μεγάλα κράτη τής Έβρώπης ά δέν έχουνε μόνιμο και καλογυμνασμένο στρατό κινυνέθουνε να καταχωνιστούνε από τό γείτονά τους, ενώ τό Βέλγιο έχει μ-

νάχα να κοιτάξη πως να βασταξη τήν έσωτερική του άσφαλεια και τάξη.

Και όμως τό κάθε ξεχωριστό έθνος είναι μέρος μιας μεγάλης κοινωνίας, τής άθρωπότητας, και δουλεύει μαζί με τάλλα για τήν κοινή προκοπή έτσι προδέδει ο πολιτισμός. Οσο πιο ξεχωρος είναι ο τρόπος που τό κάθε έθνος δουλεύει για τό κοινό καλό, όσο πιο άπατό του κρατείται, τόσο πιο ξεχωρη είναι ή θέση του στην άθρωπότηα και τόσο πιο σιβαστό είναι από τους άλλους λαούς. Ένα έθνος για να είναι κάτι και να μπορεί να προκόβη κανονικά, δέν πρέπει ν' αποτραβιέται από τους άλλους λαούς και να γυρέθη να ζήση παρεμερισμένο, όπως οί Κινέζοι, γιατί τότε τό ξεπερνούνε και μένει πίσω, με ούτε να ξεχνη τά δικά του τά ιδανικά και τά φυσικά του και να γίνεται κομποτολίτικο, γιατί τότες πια χάνεται όλοτελα ή άτομικαδα του.

Ένα έθνος για να προκόβη πρέπει να κρατξ τά δικά του τά συστήματα και τά έθιματά του που του δίνουνε τήν ξεχωριστή τή μορφή, να στηρίζεται στα περασμένα και παύροντας μαθήματα από τούτα, να διορθώνη τά λάθια του. Πρέπει να βλέπη πάντα όμπρός και να φιλοτιμιέται πως, δουλέθοντας για τήν πραγμάτωση του σκοπού του, να μπορεί να βρισκείται στην πρώτη γραμμή του πολιτισμού. Γι' άφτους όμως τους λόγους πρέπει να τμηξ τά συστήματα τά δικά του, να τά καλοφυλάξη και να περιηρανεβεται για τά έθιματά του. Έτσι μοναχα κρατείται πιο ξεχωρη, και όσο σεβεται τόν έαφτό του, τόσο τό σεβονται πιο πολύ κ' οί άλλοι.

Δες τους Έγγλέζους πόσο κρατούνε στους παλαιούς πια τύπους και συστήματα και στις μισοχρονιάτικες φορεσιές σ' όλες τις έπίσημες τους τελετές, δες στην Ούγγαρία με πόση περιηρήνια κρατούνε στις έθνικές τους φορεσιές και στην έθνική τους γλώσσα, και πόσο μεγαλειό δέν έχει ο ήμερόνας στο Μαδρονόφι φορώντας τήν έθνική τή φορεσιά.

Θυμούνται, σαν είμουνα μικρό παιδί, τους Βουργάρους θεριστάδες που έρχόντανε στην Πόλη τήν άνοιξη, χορέθαιε και για μια δεκάρα πετούσανε τό καλπάκι τους κατά γής, πόσο τους γελούσαμε και τους περιφρονούσαμε. Σήμερα τό Βουργάριο καλπάκι έγινε έθνικό κι όλοι τό τιμούνε μπορεί να το βρίζουμε με δέν τό περιφρονούμε πια.

Για μς όμως οι φορεσιές των πατεράδω μας, ή φουστάνελλα του στεριανού κ' ή βράκα του νησιώτη θυμίζουμε χρόνους δουλείας κ' είναι άναξτες φορεσιές

τηράκι βοσόλι που του έλεγε τήν κεριακή, δεκατέσσερεις, είτανε όρεχτικό και τής τό διώρισε από ανάγκη ο κ. Κούρης. Άδούθητο, δε δούλεβε πια τό στομαχι' έπρεπε να τό κεντήση, έπρεπε ίσως και να τό παστρώψη, για να τό ζυτηήσης. Από τόν καιρό, μπορούσε να πη κανείς, που πιάσανε και τή ραδιογραφήσανε, ή όρεξη έπαψε να είναι ταχτική κάποτε ή παλιά ή συνήθεια, ή ενεργεια ή παλιά, τό ψυχόρημα τής ζωής τάκαταδύμαστο. τήν ζαναστυλώνανε και τά δόντια της άρπαζανε λαίμαργα τή θροφή και τήν υπαρέξη. κάποτες πάλι έπεφτε καθε αντίσταση χαμου, δέν άνέβαινε ως τό στόμα ή θροφή. Τήν κεριακή, τις είκοσι μια του Γενναρη, που στοχάστηκε ο κ. Κούρης τά κλασσικά τά μέτρα τάντιδιαβροικά, χρειάστηκε συνάμα να τής άπαγορέψη κάθε φαγητό, άφου δε σήκωνε τό στομαχι της κ' έπρεπε πρώτα να ήσυχάση τής παράγγειλε να πίνω μόνο κεφίρι, ένα είδος γάλα που έχει πάθει ζύμωση και που πιπερίζει, στρείδια με λίγο λεμόνι και σαμπάνια. «Μου έλεγε ο κ. Κούρης πως θα τό καταχαιρότανε, άν μπορούσα να παίρνω ένα λίτρο κεφίρι κάθε μέρα και πως για σίγουρο άφτό είναι που θα με σώση», έγραφε ή Κατινούλα. Όστε με κάθε τρόπο κινύνεβε ο άβρωστος. Κατάντουσε κι ο ύπνος, άντις να

τήν αναπάθη να τήν κουράξη. «Κοιμήθηκα σήμερα τό πρώτο ως τις όχτώ, προσμένοντας ως που με μου φερουνε τόν καφέ. του μηνούσε τήν τρίτη δεκάξη τόν ήπια και κοιμήθηκα πάλι άφου προγεμάτισα τό μισήμερι, ζανακοιμήθηκα ως τις τρεις και τέταρτο. Είπα του κ. Σεβιλιά πως είμαι ξεθεωμένη από τόν ύπνο και τόσο αδύνατη που δε θελήσα να σηκωθώ.» Και τή δεφτέρα, είκοσι δύο, άν και τήν ώφέλησε άμέσως τό περιήρημα τό μπισμουττο του κ. Κούρη, τά μαντάτα έλειναν. «Όλη τή νύχτα, σά σπασμένα τά κόκκαλά μου. Δέν έκαμα παρά να γυρίζω στο κρεββατι μου και να κυλιούμαι. όλα, τά μαξιλλάρια μου, τό στρώμα, με πειράζανε και πονούσα.»

Τι παράξενο παιδί και πως άνάπαινε με τό παραμικρό! Στο ίδιο γράμμα ζακολουθούσε και σά νάλλαζε τό ύφος. «Είμαι τόντις αδύνατη. Με ο κ. Σεβιλιάς που είναι πάντα ήπιος άνθρωπος, μου λέει πως όχτώ μέρες θα μου φτάνανε για να κερδίσω πάλι οτι έχασα και να παχύνω. Έτσι τά πάνε οί άβρωστοι, λέει, σάς τό είπε και σάς.» Παίρνω πάντα κεφίρι και σαμπάνια, ζουμι με άβγά ή άβγά με γάλα. Φανταστήτε πως κάλλια έχω τόν πόνο από τήν αδυναμία, γιατί πονεί κανείς λιγώτερο. Περιεργο να πείση έτσι άπάνω μου ή αδυναμία, ζαφνικά, χωρίς

τίποτα, χωρίς λόγο. Τό σάββατο είμουνα τόσο, με τόσο άχαμνά, δέν ζέρετε. Τήν κεριακή, κάτι καλύτερα και σήμαα δέν τά παμε δά πολύ άσχημα. Υποθέτω να λαβετε τά βοτάνια και τις φτερες που σάς έστειλα, να χετε για μερικες μέρες στις καμαρές σας και τίποτις που νάχεται από μέσα.»

Φρέσκο φρέσκο τό μήνημα και δροσάτο. Νά, οί κάμαρες, τό σπίτι τό λατρειμένο του Παρισίου, άφτά είναι που τή συγκρατούσανε, άφτά είναι που τήν καρδιά τής θεέρανε. κ' έβρισκε πάντα τόν τρόπο γλυκά να τους τό ψιθυρίζη. «Τι καλοί που είστε όλοι σας για μένα και τί έφτυχια να χαιπιάται κανείς έτσι όπως μ' αγαπάτε. Όταν πονεί κανείς, του φάνεται άλήθεια πως πονεί λιγώτερο.» Ναι, σωστά έλεγε ή Κατινούλα. Τις τρεις μέρες εκείνες τις μέρες που κ' ίδια της νόμιζε πως νερό γινότανε ή ζωή της, πως έβρεγε άκαταπαρτα έβρεγε από τά σπλάχνα της μέσα και τήν άφινε άψυχη, τήν πέμτη άκόμη δεκατό, προτου τή γλυτώση τό γιατρικό του κ. Κούρη, λές και τήν μπουδίζανε να πέσει, να κατακυκλήθη στα βράχια του χαμού, τά χέρια τάπαμακρα που από τό Πηρσί, που από τό σπίτι, παρκακλεστικά και τεντωμένα, τής δινανε τό θάρρος. «Έχτες τό βράδι, στο κρεββατι μου,

για τους 'Απόγονους των ἀθανάτων Προγόνων. Όσο ζούσαν οι ήρωες του 'Αγώνα, χάρη στο θέλημα του 'Οθωνα και της 'Αμαλίας, ή φουστανέλλα εΐτανε επίσημη φορεσιά. Πιο ύστερα τα παιδιά, ή νεώτερη γενεά, που σπούδασε στα σχολεία, που έμαθε πως είναι 'Απόγονος, δέν καταδέχτηκε τα ράκη της δουλείας. Η φουστανέλλα και το τσαρούχι μυρίζει βουνό, μυρίζει στάνη, καθώς βουνό και στάνη μυρίζει, όπως γράφει ο Χατζηδάκης, ή γλώσσα που μιλούσανε όσοι εΐτανε έτσι ντυμένοι και δέν ταιριάζει σήμερα στους μουσκαναθρεμένους 'Απόγονους των Προγόνων.

Η κάθε εθνική όντοσύνη όσο πιο ξέχωρη είναι όσο πιο άπατή της στέκεται, τόσο πιο χρήσιμη είναι στον πολιτισμό, γιατί με τα δικά της μάτια βρίσκει καινούριες όψεις στην πολύμορφη ζωή και με τους δικούς της μεθόδους ξετάζει και γυρίζει να ξεδιαλύνει το άπειρο της φύσης μυστήρια. Δέ φτάνει ένα έθνος να είναι δυνατό και γερό, πρέπει να είναι και ώφέλιμο στην άθρωπότητά.

Πολλά έθνη περάσανε, πολλοί λαοί φανήκανε δυνατοί και τρομεροί στις γης την όψη, με λίγους είναι κείνοι που το πέρασμά τους άφισε σημάδια βαθιοχάραχτα στην ιστορία του πολιτισμού. Τα πρώτα είναι έθνη που ζούνε χωρίς ιδανικό, που μόνο όδηγιούνται από το ύλικό και προκαιρινό κέρδος, ενώ τ'άλλα, που ζούνε με ιδανικά, δέν περνούνε άδιαφύρατα γιατί δέ ζούνε ζωή άπλη και ύλική, γιατί κλειούνε μέσα τους την 'Εθνική Ψυχή. Άφτη τα όδηγεί άθελά τους, πολλές φορές, στην άδιάκοπη ζήτηση κάποιου άψηλού, κάποιου έθγενικού σκοπού.

Δυό είναι τα ζητήματα που πρέπει κανείς να ξετάζει ότα θέλει να ξεδιαλύνει τις αίτιες που κάνουνε ένα έθνος να προκόβη ή να σκουντάφτη στον ζετυλισμό του. Πρώτα πρέπει να μελετήσει την ιστορία του για να νοιώση το σύστημά του, το πως μορφώθηκε, τα ιδανικά του και τους πόθους του, ύστερα να κοιτάξη την περικυκλωσιά που μέσα της ζει, τα έμπόδια που έχει να περάση, τους όχτρούς που έχει να πολεμήση και να νικήση, για να ζετυλιχτή λήφτερα και να δράση για το καλό της δικής του άθρωπινής ομάδας, για την κοινή της άθρωπότητας πρόοδο και τον πολιτισμό.

Η Ρωμισούνη ή συγκαρινή είναι το τελεφταίο ξεφανέρωμα της 'Ελληνικής ψυχής. Άπόγονοι και κληρονόμοι, με μικρό κι άπραγο ακόμα παιδί, μιας εθνικής όντοσύνης που, στα λογής λογής και όποια

της ξεφανερώμακτα, δέν πέρχασε άπαρατήρητη, με πάντα, είτε με τη δόξα και το μεγαλείο της, είτε με τη δυστυχία και το χαμό της, στάθηκε χρήσιμη για το κοινό καλό της άθρωπότητας. Την εθνική άφτη όντοσύνη ή ιστορία την ώνόμασε 'Ελληνισμό από το όνομα που είχε σε μια από τις πιο μεγαλόπρεπες τις πιο δοξασμένες της εποχής.

Η 'Ελληνική ψυχή, ό 'Ελληνικός νοός, στην εποχή εκείνη μπόρεσε να δώση στην άθρωπότητα το πρώτο σκούντημα προς τη λήφτερη σκέψη. Άπό τον άντικειμενικό και χωρίς πρόληψη τρόπο του 'Ελληνικού νοού να ξετάζει τα πράματα και να γυρίβη την άλήθεια βαστάει όλος ό συγκαρινός πολιτισμός.

Ό 'Ελληνισμός της αρχαιότητας στάθηκε ένας από τους πιο μεγαλοπύχειρους εθνικούς οργανισμούς. Με κι ό διάδοχος του ό Μεσοχρονιάτικος 'Ελληνισμός, όσο κι άν άδικήθηκε από την ιστορία, έκαμε έργα μεγάλα, και το διάβα του δέν άπόμεινε άκαρπο. Έφερε στη μέση καινούρια ιδανικά. Έπηρε το ιδανικό της 'Ισραηλιτικής φυλής το Μονοθεισμό και, ένώνοντάς το με το 'Ελληνικό ιδανικό της λήφτερης σκέψης, άνοιξε νέους όρίζοντες στον άθρωπινό νοό.

Ό νεώτερος 'Ελληνισμός, ή συγκαρινή Ρωμισούνη, που βαττά κι από τους δυό, είναι δυνατό να μείνη πίσω από τους γονιούς της; Όχι βέβαια! Με πρέπει πρώτα να γλυτώση από το βραχνά που της πλακώνει το στήθος, πρέπει να τσακίση τις άλυσιδες που την κρατούνε σφιχτοδεμένη, για να μπορέση να δουλέψη λήφτερα, να πραγματώση το ιδανικό της, και να φανή έξιο παιδί της δοξασμένης της φύτρας.

Στις κατοπινές σελίδες θα ξετάσουμε, στα πεταχτά την αρχαίο και το Βυζαντινό 'Ελληνισμό. ύστερα θα προσπαθήσουμε να δώμε με λιγιστές γενικές γοαμμές ποίο είναι το σύστημα της συκαρινής Ρωμισούνης, ποίος είναι ό προορισμός της και με τί τρόπο πρέπει να δουλέψη για να πιτύχη την πραγματώση του ιδανικού της.

Πόλη

ΓΙΑΓΚΟΣ ΧΑΤΖΗΣ

μόνη, παραιτημένη, έτσι έννοιωθα, χωρίς να το θέλω, είχα όρεξη να κλάψω και να κλάψω. Έπειτα κοιτάξα τις φωτογραφίες σας στον τοίχο· μοιάζατε όλοι σας τόσο ήσυχοι, τόσο φαριστημένοι, που με μιας έσθησα το κενό μου, βίχτηκα στο μαζελλάρι κι άποκοιμήθηκα. Ναι, άφεντη μου, ότι που το είπα και τόκαμα. Σήμερα είμαι σαν ξανανιωμένη.»

Μια φορά, ξανανιωμένη γύρισε κι από τον κ. Χουίταρη, και σταθηκε το μόνο κκλό που είδε από τα δυό τελεφταία ραδιογραφήματα. Φαίνεται σ'α να λυπήθηκε κι ό κ. Χουίταρης την Κατινούλα. «Σήμερα, όταν τέλειωσε, του δηγότανε την τετάρτη, δέκα έφτά, δηλαδή κατόπι από το προύστερό της το ραδιογράφημα, είμουνε πολύ κουρασμένη και μου πονούσε το κεφάλι· μου είπε να νάνεβω σ'ένα μικρό τραπέζακι που είχε τέσσερα γυαλίνα πόδια· κάθισα σε μια καρεγλίτσα και μου έκαμε, που λέει, ένα μπάνιο στατικό, ένα ήλεκτρικό μπάνιο. Βάσταξε τέταρτο της ώρας και μου είπε πως είναι αξιόλογο πράμα για τις νεβραλγίες και τις νεβραστένιες. Μου έκοψε τον πονοκέφαλό μου· το αίμα, λέει, μπαίνει σε κίνηση, ζωογονείται κ' οι άρρώστοι άλλαζονε διάθεση άμέσως, τους δίνει κίφι. Δέ φορούσα παρά το πουκάμισό μου στην ήλεκτρική την καρέγλα κι

άμα σάλεβα, πετούσα κάτι φωνούλες, όχι από τον πόνο, με γιατί ξαφνιαζόμουνε, που με κεντούσε σ'α βελόνι. Μου έκαμε πολύ καλό». Και τόντις καλό της έκαμε κάμποσο, επειδή στο γράμμα της άθρινής διάβασε ό 'Αντρέας κάτι λόγια που οι έλπιδες του, φτερωτές φτερωτές, ανέβηκανε άξασφα ως τα ούράνια· «Πολυαγαπημένη μου άφεντη, μεγαλύτερη έφτυχία δέν ξέρω παρά να σ'α γράψω, να σ'α καταστρώνω μάλιστα όλες μου τις άνοσιές στο χαρτί κι ό τι μου κατεβαίνει. Λοιπόν, έχτες το βράδι, άφου γεμάτισα, είμουνε τόσο τόσο χαρούμενη και πρόθυμη από δέν ξέρω και γ'α τί λόγο, που πρώτη φορά μου, άφότου είμαι στο Μπ... έπιασα κ' έβραφα. Θυμάστε; Μου έτυχε μόνο για σ'α να βράσω, σαν είσατε δ'α την πρωτοχρονιά. Ένοιωθα μέσα μου μια καινούρια, μιάν άλλη Κατινούλα που ξαναρχότανε στον κόσμο, κι όφτό μου έκαμε περισσότερο καλό απ' ό τι μπορεί κανείς να μου π'η και να μου κάμη. Θα β'ρω πως κάτι θα ώφέλησε και το ήλεκτρικό το μπάνιο του κ. Χουίταρη, γιατί εκείνη την ώρα, μήτε στα χέρια μου αίστανόμουνε ζέστη μήτε τίποτις. Ό κ. Χουίταρης το κατάλαβε πως έχτες είμουνε πολύ κουρασμένη επειδή σ'α με ραδιογραφούσε άπάνω στο τραπέζι, άκκουμπούσα το χέρι μου

ΝΥΧΤΕΡΙΝΑ ΟΡΑΜΑΤΑ
Του Μήτηη Κολομά

Τώρα που ή λίμνη, άξυτηνη παντοτινά, κοιμάται,
Τώρα που με τα σύνεφα παλαίβει το φεγγάρι,
Κ' ή θλίψη μέσα απ' την καρδιά κάθε χαρά έχει πάρει.
Δοιομοί τώρα άργόσυροι προς τα παλιά μου πάτε.

Στάγαπημένο πάει ό νοός το παιδικό άκρογάλι,
Ποέ ή άδρα σπαίνει το χορό και το τραγοόδι ό μπότης.
'Αχ! τάχα ακόμα άναγαλλών από το πέρασμά της
Τάνθια, οι βαρκούλες, ό γιάλος κ' ή θάλασσα ή μεγάλη;

'Ενα σπιτάκι εύλογοθό θωρω να μοι γελήη
'Ο ήλιος μπαίνει απ' τάνοιχτά πλατειά του παραθύρια,
Μια γλάστρα άνει τ'άποσπιντό το μπουγαρίνα μύρια,
Κ' ένας ρυθμός βαθύφωνος σαν από λύρα όρνάει.

Και μου φαντάζει άπόμακρο στο φέγγος που έχει στάξη
'Απ' τη θανά του φεγγαριού γ'α από κανέν' άστέρη,
Μια κόρη με σγουρόμακρο μαλλάκια, σ'άργοχέρι
Νάργοκεντή μου τ'όνομα με πράσινο μετάξι.

Γενέδη Τρυγητής 1907.
ΛΕΑΝΤΡΟΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

Θ Ε Α Τ Ρ Ι Κ Α
ΤΑ ΕΓΓΟΝΙΑ ΤΟΥ ΔΟΝ ΖΟΥΑΗ

(Στεφνή πράξη)

'Ο Τανάγρας. Έπιτυχία, έπιτυχία.
'Ο φίλος. Το πιστεύεις;
'Ο Τανάγρας. Δέν ζκουσες χερικροτήματα; Δέν είδες που μ' έβγαλαν τρεις φορές στη σκηνή; Δέν παρατήρησες τον ένθουσιασμό;
'Ο φίλος. Όστε πείστηκες πιά για την έπιτυχία;
'Ο Τανάγρας. Και βέβαια πείστηκα.
'Ο φίλος. Έπιτρέπεται να σ' έρωτήσω κ' έγω κάτι; Να μου λύσης μερικές άπορίες που έχω.
'Ο Τανάγρας. Ό,τι θέλεις, φίλε μου, ό,τι θέλεις.
'Ο φίλος. Και πρώτα για τους χαραχτήρες, σαν του Μελάνθη και του Μπιμπή. Ντόν Ζουάνηδες μαζι και σοβαροί, που αγαπούνε και ψεύτικα και άληθινά μαζι, που σκέφτονται βαθιά μαζι και έπιπόλαια; Κι' ακόμα νομίζεις πως βρ'σκονται στη δική μας την κοινωνία γυναίκες τέτοιες σαν την 'Ελλη και την 'Αρτέμιδα, με τίμιο χαραχτήρα μαζι και άτιμο, με έπιπολαιότητα της στιγμής και θέληση με βάθος; Έγω θα β'ρω πως μόνο στα ζένη ρο-

άπάνω στο κεφάλι μου, ό τρόπος που κοιτόμουνε στο σανίδι, μαζι και της μικρής καμερίτσας ή ζέστη, μ' ένοχλούσανε, και με β'ρωτησε άν πονούσα· — «Να, τίποτα, του άπαντώ, μοναχ'α πονοκέφαλος.» — «Τι αγαθό κορίτσι, ως τόσο, μου λέει τότες, με την πομονή της, με το κουράγιο της. Συχνά τέτοιες πελάτισσες δέ βλέπω. Μια καλή καλή Μπρετόνισσα, γέννημα θρέμμα του τόπου.» Κι όρισε που αρχίζει τις κουβέντες για μένα με τη Βιχτώρια. Και να σ'α π'ω την άλήθεια, όσο κι άν καμάρωνα μέσα μου, με σταναχωρούσε και λιγχι. Για τοούτο, για την κούρασή μου, από καλοσύνη καρδιάς, μου έκαμε μπάνιο ήλεκτρικό ένα τέταρτο της ώρας. Βλέπετε πως δέν μπορώ να χω κανένα παραπονο. Να σ'α π'ω τώρα και κάτι άλλο, να γελάσετε. Σαν έλαβα τον τελέγραφό σας, τον έδειξα του κ. Σεβ'λά, που περηφανεφτηκε κιόλας, έπειτα τον άπόθεσα πλάγι μου, στο τραπέζακι του κρεββατιού μου. Και καμώθηκα πως δέν πρόσεχα. Δέ βάσταξε. Το ζέρετε δ'α τί περιεργη που είναι ή Βιχτώρια; Π'ηρε τον τελέγραφο και τον έ διάβασε. Πίτηδες δέν της τον έδωσα. Π'ητε μου τώρα πως δέν είμαι καλύτερα και πως δέν είμαι μαργιόλα σαν και πρώτα.»

'Ελαμπε στα λόγια της, έλαμπε στα κινήμα-